

Ratsaliidu harrastusspordi uuring 2016

Koostaja: Tatjana Kiilo, ERL harrastusspordi mäenedžer
Tartu 2016

Sisukord

EESMÄRK JA MEETODID	2
TULEMUSED.....	4
1. Harrastajate hinnang spordikorraldusele ja rahulolu ratsaliidu teenustega	4
1.1. Rahulolu ratsaliidu teenustega	4
1.2. Hinnang ERL tegevustele erinevates ratsaspordi valdkondades.....	4
1.3. Harrastusspordi korralduse muudatused	6
1.4. Amatöörklassist takistussõidus	8
2. Ülevaade harrastusspordi hetkeseisust.....	12
2.1. Kui kaua tegeletakse ratsaspordiga?	12
2.2. Harrastatavad võistlusalad	12
2.3. Kus treenivad harrastussportlased?	13
2.4. Harrastussportlaste võimalused tegelda ratsaspordiga.....	13
2.5. Osalus võistlustel ja treeningutel	14
2.6. Osalus koolitustel.....	16
2.7. Infovahetus.....	16
2.8. Takistussõidu harrastussportlase profiil.....	17
2.9. Koolisõidu harrastussportlase profiil.....	20
2.10. Kolmevõistluse harrastussportlase profiil	23
2.11. Kestvusratsutamise harrastussportlase profiil	25
KOKKUVÕTE	26

EESMÄRK JA MEETODID

Uuringu eesmärk: Saada rohkem teada harrastajate treenimise ja võistlustel osalemise kohta ning koguda mõtteid harrastusspordi paremaks korralduseks. Tegemist on osaliselt kordusuuringuga. Esimene harrastajate uuring sai läbi viidud 2013. a algul, andmeid koguti 2012. a kohta. Seega on üheks eesmärgiks võrrelda harrastusspordi hetkeseisu nüüd ja kolm aastat tagasi. Lisaks sellele soovime uurida harrastajate rahulolu ratsaliidu teenustega ning eelistusi seoses amatöörklassi loomisega alates 2017. aastast.

Valim: Valimisse kuuluvad ratsutamisega tegelevad harrastussportlased (sh ka need, kes tegelevad ratsutamisega mittevõistluslikel eesmärkidel) ja ka sportlased, kes võistlevad harrastajate tasemetel.

Ankeet avaldati jaanuaris 2016 harrastajate FB grupis, ERL veebilehel ja edastati e-posti teel harrastussportlase litsentsi omanikele ja ka klubidele. Kokku alustati küsimustiku täitmist 454 korral (2013. a uuringus – 200 korda). **423 ankeeti on loetud täidetuks või osaliselt täidetuks** (2013. a uuringus – 191 ankeeti).

Kõikidest vastanutest osales 2015. hooaja ratsaspordi võistlusel harrastussportlase litsentsiga 30% (126 inimest) (*protsendid siin ja edaspidi tekstis ümmardatud kuni täisarvuni*) respondentidest; sportlase litsentsiga võistles samuti 30% ning ilma litsentsita - 6%. 35% ei osalenud 2015. hooajal ratsaspordivõistlustel, sh 13% kavatses võistelda 2016. a hooajal. Ilma litsentsita osales võistlustel 6% küsitlusel osalejatest, ehk 24 inimest. 63% jaoks on põhiline võistlusala, millega tegeletakse – takistussõit, 21% tegeleb koolisõiduga ning 5% tegeleb kestvusratsutamisega ja kolmevõistlusega.

Ratsanetis oli 2015. a registreeritud 371 harrastussportlast, nendest 244 sportlast tegi vähemalt ühe stardi hooaja jooksul. Võib oletada, et **küsitlusele vastas vähemalt pool võistlevatest harrastussportlastest.**

Analüüsi meetodid: kirjeldava statistika meetodid (*sagedustabelid, arvnäitajad jne*) ja kontentanalüüsi elementidega kvalitatiivne analüüs. Andmete analüüs keskendub eelkõige harrastussportlaste võistlustel osalemisele ja regulatsioonide muutmisvajadusele. Eesmärgiks on saada sisendit vastavate reeglite (nt harrastaja määratlus, edetabelite koostamise reeglid jne) otstarbekuse ja muutmisvajaduse hindamiseks. Analüüsis on kasutatud ka 2015. a ratsaneti andmed võistlustel osalemise kohta.

Harrastusspordi hetkeseisu kirjeldavad tulemused (ptk 2.8-2.11) on esitletud ka nelja võistlusala lõikes, sh takistussõit, koolisõit, kolmevõistlus, kestvusratsutamine. See annab võimaluse eristada harrastajate vajadusi sõltuvalt võistlusalade spetsiifikast (nt võistluste korraldusel).

Kus otstarbekas, kasutatakse analüüsis järgmist vastanute jaotust: 1. Need, kes 2012. a võistlesid harrastussportlase litsentsiga või ilma litsentsita (kokku 150 inimest). Edaspidi nimetatud kui "harrastussportlased". 2. Need, kes võistlesid sportlase litsentsiga (kokku 124 inimest). Edaspidi nimetatud kui "sportlased". 3. Need, kes ei osalenud ratsaspordi võistlustel (kokku 149 inimest).

Edaspidi nimetatud kui "mittevõistlejad harrastajad". Võrreldes 2012. a küsitlusega on oluliselt rohkem neid respondente, kes võistlevad sportlase litsentsiga ja ka mittevõistlejaid.

Tabel 1. Kirjeldav statistika põhiparameetrite lõikes (2015. a küsitluse andmed).

	Võistlejad harrastajad (n=150)		Mitte-võistlejad harrastajad (n=149)		Sportlased (n=124)	
	N	%	N	%	N	%
Kui kaua ratsutatakse?						
Kuni 4 aastat	23	15%	29	19%	14	11%
5 kuni 10 aastat	40	27%	47	32%	60	49%
üle 11 aasta	87	58%	69	46%	46	37%
N/A			4	3%	3	2%
Põhiline ratsaspordiala						
Takistussõit	96	64%	75	51%	93	76%
Koolisõit	40	27%	39	27%	10	8%
Kolmevõistlus	8	5%	3	2%	8	7%
Kestvusratsutamine	3	2%	6	4%	11	9%
Rakendisport			2	1%	1	1%
N/A	3	2%	21	15%		
Kus treenitakse?						
Harjumaa	62	43%	73	50%	46	39%
Tartumaa	33	23%	25	17%	24	21%
Võistlustel osalussagedus						
Kuni 3 võistlust	24	18%			15	13%
4 kuni 9	61	47%			40	35%
10 kuni 19	36	27%			41	36%
Üle 19	10	8%			18	16%
Võimalused tegelda ratsaspordiga						
Oma hobune/hobused	81		40		47	
Oma tall ja hobused	22		31		22	
Ratsakooli hobune	30		58		26	
Rendin	12		12		16	
Ratsastan teiste hobust	43		36		49	
Võistlustasemed TS-s (% vastanutest)						
Kuni 90	34	30%			20	20%
90-100	58	51%			34	33%
105 ja kõrgematel tasemetel	22	19%			48	47%
Võistlustasemed KS-s (% vastanutest)						
A	46	78%			30	91%
L-kerge	12	20%			1	3%
L-raske	1	2%			2	6%
Võistlustasemed 3V-s (% vastanutest)						
Algtase 70	3	25%			2	20%
Kerge 80	5	42%			2	20%
Kerge 90	3	25%			4	40%
Keskmine 100	1	8%			2	20%

TULEMUSED

1. Harrastajate hinnang spordikorraldusele ja rahulolu ratsaliidu teenustega

Peatükis võetakse kokku uuringu tulemusi toimunud ja tulevaste harrastussportlasi puudutavate spordikorralduslike muutuste kohta ning samuti ka küsitlusele vastanute hinnangud ratsaliidu teenustele ja tegevustele erinevate ratsaspordi valdkondade arendamisel.

1.1. Rahulolu ratsaliidu teenustega

Rahulolu ratsaliidu e-teenustega (ratsanet.ee, ratsaliit.ee) on väga kõrge, eriti rahul on kalenderplaani kasutajad. Enamus harrastussportlastest on rahul oma kogemusega ratsaliidu korraldatavate meistrivõistluste ja võistlussarjadega. Samas pole paljud harrastajad aga teadlikud ratsaliidu korraldatud harrastajatele mõeldud kohtumistest ja jututubadest MV ajal ning hooaja lõpus.

Küsitluses palusime nimetada, *milliseid ratsaliidu teenuseid kasutatakse, ning hinnata rahulolu teenustega*. Küsimustele vastas ca 270 inimest, nendest 110 harrastussportlast.

Kõige rohkem kasutatakse erinevaid e-teenuseid ratsanet.ee keskkonnas. Pooled vastanutest (ja 70% harrastussportlastest) kasutavad ratsanet.ee kalenderplaani iganädalaselt või tihedamini. Edetabeleid vaadatakse reeglina igakuiselt või harvemini kui kord kuus. Sama tihedusega vaadatakse ka ratsaliit.ee infot harrastajatele ja koolituskalendrit. E-teenustest polnud teadlikud ainult üksikud vastanud. Kalenderplaani lahendusega ollakse enamasti väga rahul (ca 80% vastanutest), edetabelitega on väga rahul 50% vastanutest ja mõnevõrra rahul – kolmandik. Ka ratsaliit.ee info ja koolituskalendriga on enamus kas väga rahul või mõnevõrra rahul (kolmandik ei osanud aga hinnangut anda või polnud teenusega kursis).

Ratsaliit korraldab koostöös partneritega võistlussarju harrastajatele, meistrivõistlusi neljas distsipliinis, igaaastaselt toimuvad harrastajate juhtrühma kohtumised ja jututoad TS ja KS MV ajal ning harrastajad on oodatud osalema hooaja lõpetamise pidulikul galal, kus toimub ka parimate harrastajate autasustamine. Küsitlusest selgus, et 60-70% harrastussportlastest kas pole teadlikud või pole kunagi osalenud harrastajatele mõeldud kohtumistel MV ajal ja juhtrühma kohtumistel sügisel. Need harrastajad, kes on kohtumistel ja jututubades osalenud, on oma kogemusega rahul. Harrastajatest, kes osalevad takistussõidu ja koolisõidu MVL, on umbes 60% - väga rahul ning kolmandik - mõnevõrra rahul. Hooaja lõpetamise galaga ollakse samuti pigem kas väga rahul või mõnevõrra rahul (vastavalt 33% ja 40%). Rahuolu võistlussarjadega on samuti kõrge. Nendest harrastajatest, kes võistlussarjadel osaleb, vastas üle 40%, et on oma kogemusega väga rahul ja üle 45% - mõnevõrra rahul.

1.2. Hinnang ERL tegevustele erinevates ratsaspordi valdkondades

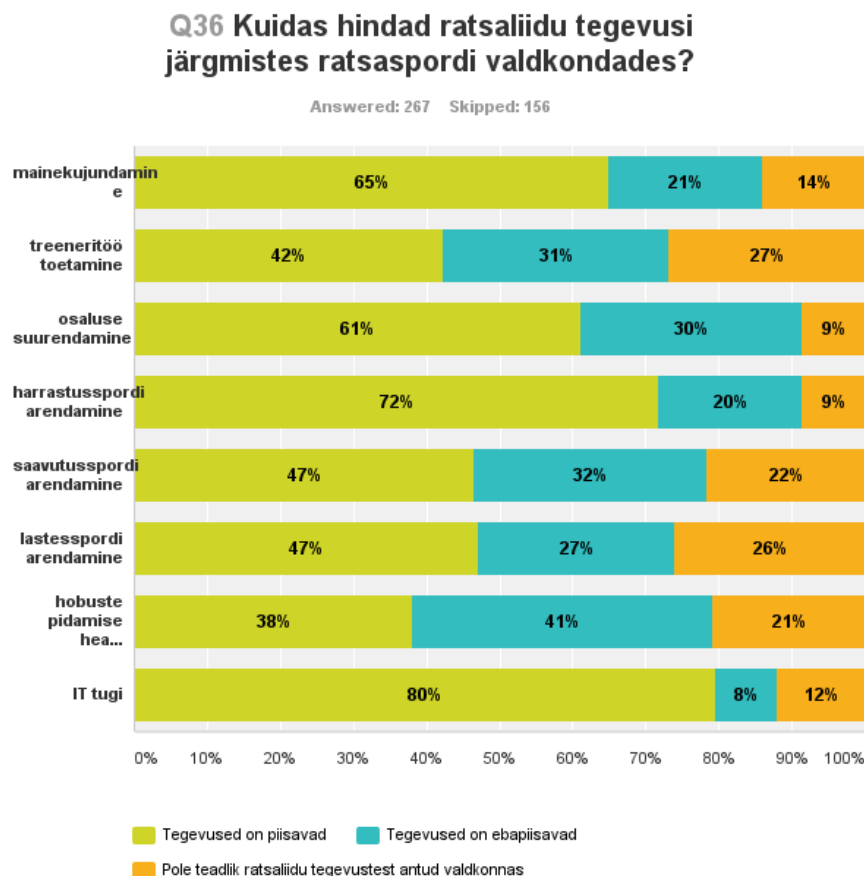
Küsitlusele vastanute hinnangul teeb ratsaliit piisavalt palju e-teenuste valdkonnas, harrastusspordi arendamiseks, ratsaspordi propageerimiseks ja spordis osaluse suurendamiseks. Ebapiisav on aga ratsaliidu panus hobuste pidamise ja treenimise heade

tavade juurutamisse. Täiendavaid tegevusi vajavad kindlasti lastesport, saavutussport ja treeneritöö.

Küsimusele *Kuidas hindad ratsaliidu tegevusi järgmistes ratsaspordi valdkondades: mainekujundus ja propageerimine, treeneritöö toetamine, spordis osaluse suurendamine ja sportlaste motiveerimine, harrastusspordi arendamine, saavutusspordi arendamine, lastespordi arendamine, hobuse pidamise heade tavade juurutamine, infotehnoloogilise abi pakkumine (e-teenused)?* vastas 267 inimest, nendest 110 harrastusportlast.

Nimetatud valdkondadest kõige kõrgema hinnangu sai suutlikkus pakkuda infotehnoloogilist tuge – 80% leidis, et ratsaliidu tegevused on piisavad (vt joonis 1). Teisel kohal oli harrastusspordi arendamine: 72% kõikidest vastanutest ja 69% harrastusportlastest arvas, et ratsaliidu tegevused selles valdkonnas on piisavad. Umbes 60% vastanutest hindas ratsaliidu tegevusi piisavateks ka mainekujundamise ja propageerimise (65%) ning ratsaspordis osaluse suurendamise (61%) valdkondades. Mõnevõrra probleemseteks valdkondadeks peeti treeneritöö toetamist ja saavutusspordi ning lastespordi arendamist (ca 40% arvas, et tegevused on piisavad, kolmandik – tegevused ebapiisavad; veerand kuni kolmandik polnud teadlik ratsaliidu tegevustest antud valdkondades). Kõige probleemsemaks valdkonnaks on vastanute hinnangul – hobuse pidamise ja treenimise heade tavade teadvustamine ja juurutamine – 40% kõikidest vastanutest ja 50% harrastajatest arvasid, et ERL tegevused pole piisavad, viiendik polnud aga teadlik ERL tegevustest antud valdkonnas.

Joonis 1. Vastused küsimusele „Kuidas hindad ratsaliidu tegevusi järgmistes ratsaspordi valdkondades?“. Allikas: harrastusspordi uuring.



1.3. Harrastusspordi korralduse muudatused

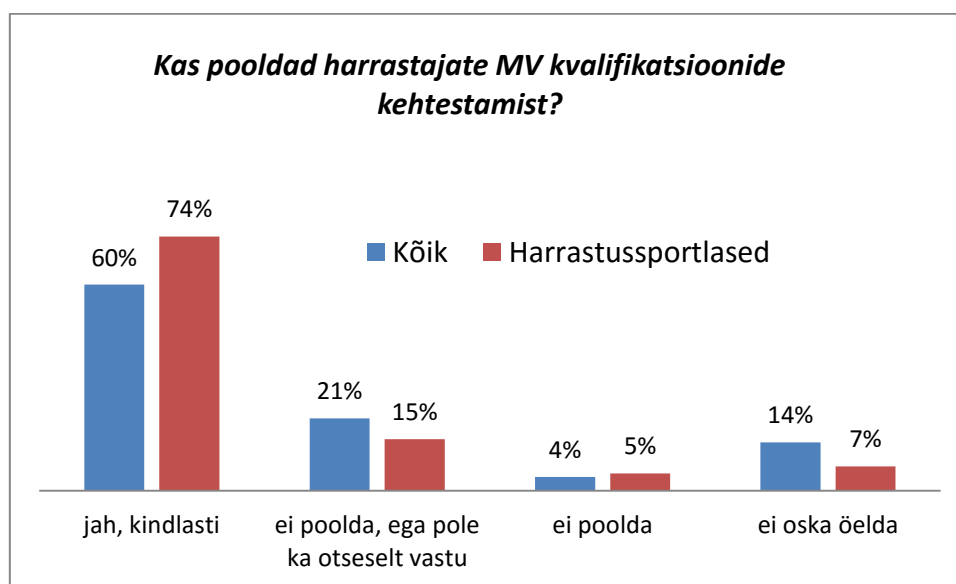
Nii harrastussportlased kui ka teised küsitlusele vastanud hindavad MV kvalifikatsiooni kehtestamist ja raskustasemete tõstmist positiivselt. Eriti väärtustati aga harrastajate võimalust osaleda Horse Show'l.

2015. a kehtestas ratsaliit harrastajate MVI osalemiseks kvalifikatsiooni, samuti tõstis ka MV raskustasemed. Peale pikka pausi võistlesid takistussõidu harrastajad Tallinna International Horse Show areenil, kus toimus Porsche karika finaalvõistlus.

Küsitluses uurisime kuidas suhtuvad harrastajad nendesse muudatusesse.

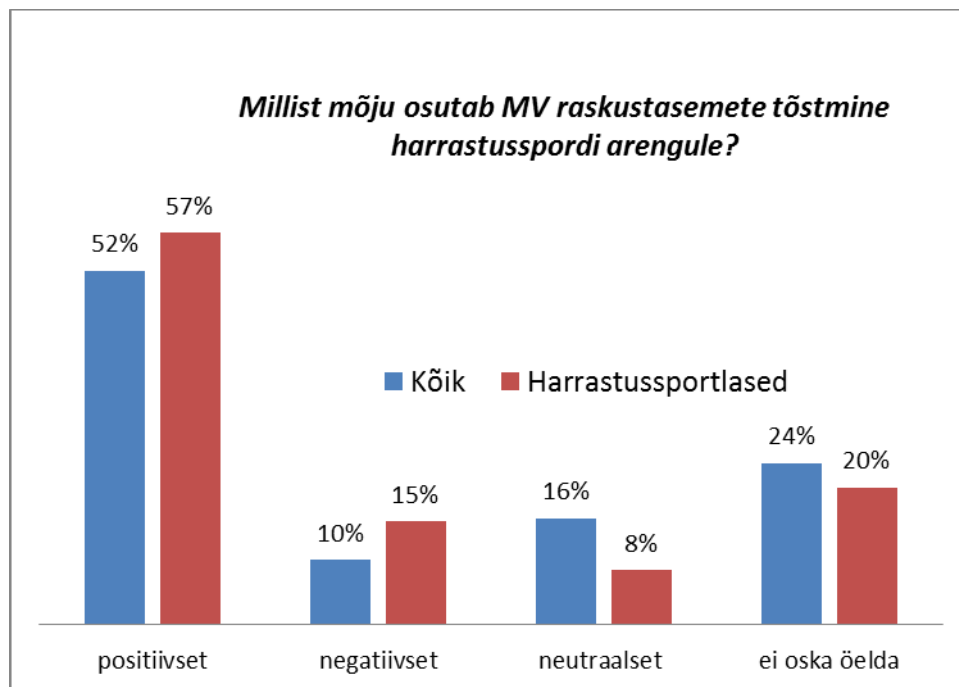
Küsimusele ***Kas pooldad harrastajate MV kvalifikatsioonide kehtestamist?*** vastas kokku 338 inimest, nendest 131 harrastussportlast. Kvalifikatsioonide mittepoodajaid oli 4%. Enamus vastanutest (60% kõikidest vastanutest ja 75% harrastajatest) pooldasid kvalifikatsioonide kehtestamist (vt joonis 2).

Joonis 2. Vastused küsimusele *Kas pooldad harrastajate MV kvalifikatsioonide kehtestamist?*



Küsimusele ***Millist mõju osutab MV raskustasemete tõstmine harrastusspordi arengule?*** vastas 336 inimest, nendest 131 harrastussportlast. Üle 50% vastanutest leidsid, et mõju on positiivne. Negatiivse hinnangu andis 10% kõikidest vastanutest ja 15% harrastajatest. Teiste arvates on mõju neutraalne või ei osanud vastajad mõju hinnata (vt joonis 3).

Joonis 3. Vastused küsimusele *Millist mõju osutab MV raskustasemete tõstmine harrastusspordi arengule?*



Vastajad, kes hindasid raskustaseme tõstmist negatiivseks, tõid välja järgmised põhjendused ja/või riskid:

- väheneb harrastajate osalus võistlustel, sest tase pole enam jõukohane ja harrastajatel pole võimalik treenida rohkem/suurema koormusega, et uuele tasemele jõuda;
- muudatus on vastuolus harrastusspordi põhimõtetega – harrastussport ei tohi olla tulemuspõhine ja palju tööd nõudev, vaid lõbus ja mugav;
- muutub harrastajate klassi määratlus - selleks, et olla harrastajate seas edukas peab hakkama treenima ja võistlema sportlastega sarnase koormusega;
- vähenevad ratsakooli hobustel treenivate harrastajate võimalused pääseda MVle;
- kõrgem tase tähendab ka paremat hobust, mida ei saa harrastajad endale lubada.

Vastajad, kes hindasid tasemete tõstmist positiivseks, tõid välja järgmised poolt-argumendid:

- paraneb harrastusspordi kvaliteet ja tõuseb harrastajate motivatsioon tegelda enda ning oma hobuse treenimisega;
- treenerid hakkavad pöörama rohkem tähelepanu harrastajate ettevalmistusele;
- elavneb hobuste turg;
- tasemete tõstmine toob paremad esile;
- harrastajate sooritused muutuvad tehnilisemateks;
- vastab paremini MV põhimõttele, et võistlusel osalevad parimad.

Kokkuvõttes sooviti siduda raskustasemeid harrastussportlase eeldatava treeningute sagedusega ning pakkuda võimalusi nii neile, kes treenivad 2-3 korda nädalas kui ka neile, kes treenivad olulise suurema koormusega. Treeningute sagedusest vt ptk 2.5.

Küsimusele **Millist mõju osutab võimalus võistelda Tallinn International Horse Show raames harrastusspordi arengule?** vastas 340 inimest, nendest 132 harrastajat. Üle 90% vastanutest leidis, et mõju on positiivne. 56 inimest põhjendas oma arvamust. Leiti, et võimalus osaleda TIHSil paneb pingutama ja motiveerib, annab kogemust juurde ja arendab, on suur eesmärk, mille nimel teha tööd. Harrastusspordile on see aga „reklaam“ ja hea viis näidata spordiala sponsorile, tuua uusi inimesi sporti ja tekitada huvi. Harrastajate osalus TIHSil näitab, et ka harrastussport on sport, suurendab harrastajate osalust võistlustel ja on tunnustuseks harrastussportlastele.

1.4. Amatöörklassist takistussõidus

Küsitlusele vastanud suhtuvad üldiselt positiivselt lisaklassi loomisse. Muudatust seostatakse harrastajate ja ka noorteklassi sportlaste võimalustega võtta mõõtu võrdsemate võimetega paaride seas. Leitakse, et ratsaliit peab reguleerima klasside vahelist liikumist. Soovitatakse lisaklassi kehtestamist ka teistel aladel. Raskustasemete ja regulatsioonide eelistused on aga vastanutel väga erinevad, seega ühte konkreetset mudelit pole võimalik kogutud andmetel välja tuua. Siiski eeldab enamus vastanutest, et harrastajate klassi võistlustasemete piiriks jääks 100-110 cm ja amatöörklassi piiriks - 120-130 cm.

2017. a muutub klasside süsteem takistussõidus. Plaanis on minna üle vähemalt kolmetasandilisele süsteemile. Küsitluses uurisime, kas sportlased pooldavad seda muudatust, milline on võimalik muudatuse mõju spordile üldiselt, millised on riskid. Lisaks sellele uurisime, millisena näevad harrastussportlased uut süsteemi (raskustasemed, üleminekud ühest klassi teisse, edetabelite süsteem). Küsitlus keskendus takistussõidule.

Amatöörklassiga seotud küsimustele vastas ca 200 inimest, nendest 100 harrastussportlast.

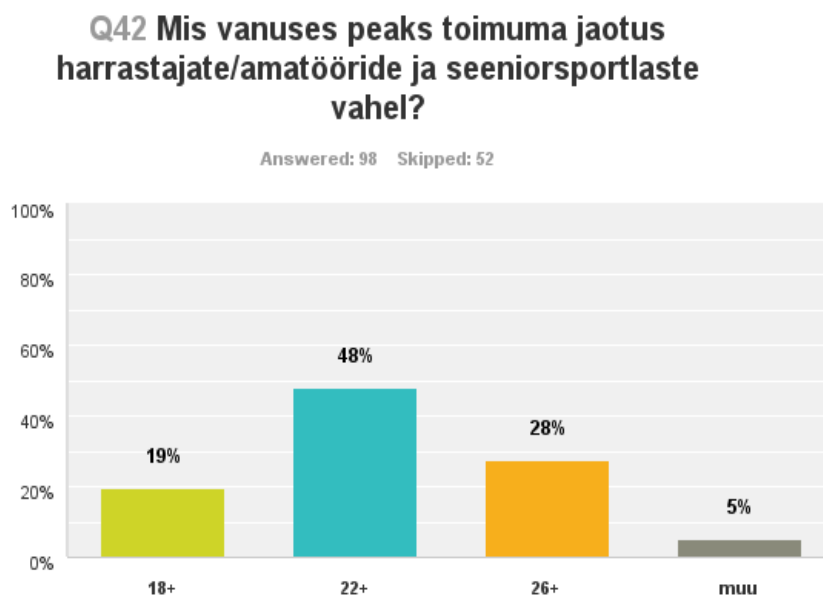
80% vastanutest pooldas täiendava klassi loomist. Kommentaarides juhiti tähelepanu vajadusele ühtlustada terminoloogia (harrastaja, amatöör on sisuliselt samad mõisted; amatöör = edasijõudnud harrastaja) ja sellele, et võistlejaid on vähe täiendava klassi loomiseks. Samuti on üheks riskiks täiendavate reeglite kehtestamine, mis teeb arusaamise spordikorraldusest keeruliseks. Võistluste korraldajad peavad hakkama täiendava klassiga arvestama, see tähendab nende jaoks rohkem tööd, ja võib juhtuda, et teatud klassidesse jääb liiga vähe sõitjaid. Väheneb harrastajatele mõeldud klasside arv. Ühe riskina nähti ka seda, et seeniori klassi sõitjad ja ka noorte klassi sõitjad tulevad amatöörklassi üle. Oluline, et harrastajad ei hindaks oma võimeid üle ja ei stardiks kõrgemates klassides seades ohtu enda ja hobuse tervist.

Vastates küsimusele, **miks on uue klassi lisandumine oluline ja mis muutub?**, arvas üle 83% vastanutest, et peamiseks muutuseks on aktiivsematele harrastajatele uue väljundi pakkumine – võimalus võistelda kõrgematel tasemetel kui seni lubatud. Üle 70% vastanutest nõustus väitega, et muudatuse tulemusel saavad harrastussportlaste klassides võtta mõõtu võrdsemate võimaluste ja võimetega paarid. Umbes 70% leidis, et uus klass on ka heaks väljundiks noorte klassist välja tulnud sportlastele, kes ei soovi või pole suutelised seeniorite paremikuga konkureerima.

Küsimusele **Mis vanuses peaks toimuma jaotus harrastajate/amatööride ja seniorsportlaste vahel?** Vastas 224 inimest, nendest umbes pooled harrastussportlased. Üle

40% leidis, et sobivaks vanuseks on endiselt 22. Veerand kõikidest vastanutest ja viiendik harrastussportlastest leidis, et jaotus võiks toimuda vanuses 18. Kolmandik harrastussportlastest toetas aga mõtet, et harrastusspordi ja seeniorspordi vaheline jaotus võiks toimuda vanuses 26 (vt joonis 4). Kommentaarides väljendati arvamust, et harrastajate klassi kuulumine ei peaks olema seotud vanusega, nt ka juuniorisportlane võiks soovi korral üle minna harrastajaklassi. Vanuse kõrval on olulisem kriteerium hoopiski treeningute sagedus.

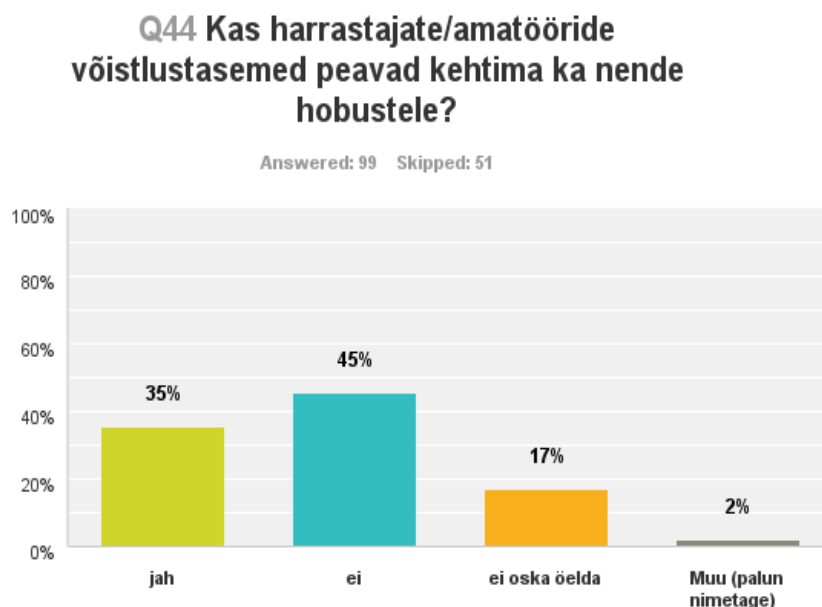
Joonis 4. Harrastussportlaste vastused küsimusele *Mis vanuses peaks toimuma jaotus harrastajate/amatööride ja seeniorsportlaste vahel?*



Vastused küsimusele ***Millised võiksid olla harrastajate ja amatööride võistlustasemed ja MV tasemed?*** näitasid, et pole ühte eelistatumat mudelit. Enamus vastanutest arvas, et harrastajate põhivõistlustasemete ülemiseks piiriks on 100cm või 110cm. Nendel tasemetel võiksid toimuda ka meistrivõistlused. Amatööride võistlustasemete esimeseks eelistuseks on kuni 120 cm ja populaarsuselt teine valik - kuni 130 cm. 50% arvates võiks amatööride meistrivõistlused toimuda tasemel 120 cm.

Uurisime, ***kas võistlustasemete piirangud peavad kehtima ka hobustele***, ehk siis harrastaja ei saaks punkte edetabelisse hobusega, kellega mõni teine sportlane osaleb kõrgemates klassides kui harrastajatele lubatud. Kolmandik leidis, et selline piirang oleks vajalik, natuke alla poole arvas, et ei selline regulatsioon pole vajalik (vt joonis 5 – harrastussportlaste vastused). Kommentaarides toodi välja, et see erineb võistlusalade lõikes. Piirang on eriti oluline koolisõidus.

Joonis 5. Harrastussportlaste vastused küsimusele *Kas võistlustasemete piirangud peavad kehtima ka hobustele?*



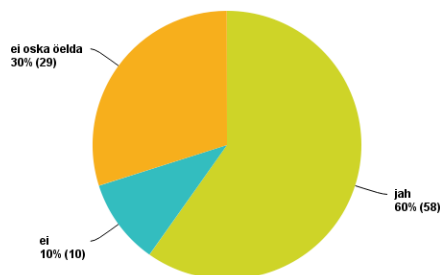
Amatöörklassis võiks küsitlusele vastanute arvates toimuda **edetabelite pidamine** nii ratsaniku- kui ka paaripõhiselt (seda varianti eelistas üle 40% vastanutest). Ainult ratsanikupõhist tabelit eelistas 32% kõikidest vastanutest (harrastajatest – 42%).

Küsitluses oli mitu küsimust selle kohta, **kas ratsaliit peab reguleerima sportlaste liikumisi ühest klassist teisse**. Vastustest selgub, et enamuse jaoks on oluline, et ratsaliit reguleeriks allapoole liikumist (53% - jah; 14% - ei). Joonisel 6 – harrastussportlaste vastused. Samuti sooviti, et ERL reguleeriks ka liikumist madalast klassist ülespool (42% - jah; 27% - ei). Joonisel 7 – harrastussportlaste vastused. Kommentaaridest selgub, et oluline ka üle vaadata 5-aastane piirang, mis kehtib hetkel seeniori klassist harrastajate klassi üleminekul. Ühe klassi lisandumisel võiks see piirang olla lühem. Sooviti, et otsused üleminekute kohta põhineksid võistlustulemustel.

Joonis 6. Harrastussportlaste vastused küsimusele *Kas ratsaliit peab reguleerima, millal ja millistel tingimustel saab amatöörspordlane liikuda harrastajate klassi?*

Q47 Kas ratsaliit peab reguleerima, millal ja millistel tingimustel saab amatöörspordlane liikuda harrastajate klassi?

Answered: 97 Skipped: 53

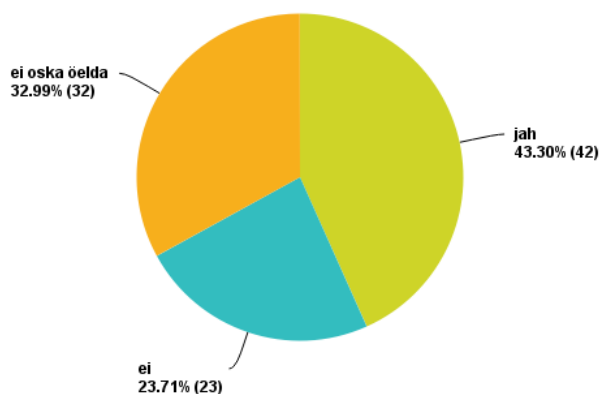


Uurisime, kuidas ratsaliit (kui ta peab üldse sekkuma) saab tagada, et võimekad harrastajad lähevad üle järgmisesse klassi ja ei jää nõ toppama. Kõige sobilikumaks peeti süsteemi, kus ratsaliit kutsub järgmisse klassi nn üleminekutasemetel vähemalt kahe hooaja vältel edukalt startinud sportlasi. Teine eelistus oli vabatahtlik üleminek (ratsaliit ei sekku). Kõige vähem eelistatum oli edetabelite järgi otsustamine.

Joonis 7. Harrastussportlaste vastused küsimusele Kas ratsaliit peab reguleerima, millal ja millistel tingimustel peab harrastussportlane liikuma amatöörklassi?

Q48 Kas ratsaliit peab reguleerima, millal ja millistel tingimustel peab harrastussportlane minema üle amatöörklassi?

Answered: 97 Skipped: 53



Lisaklassi loomisega tekkisid küsitlusele vastanutel järgmised täiendavad mõtted ja ettepanekud:

- täiendav klass võiks olla loodud ka koolisõidus ja teistes distsipliinides;
- on vaja lahendada ka klubide punktide süsteem;
- otsustamiseks, kes kuulub ühte või teisse klassi, sooviti vaadata ka eelnevaid tiitleid, kohtuniku ja treeneri kutseid;
- võib kaaluda mõtet lüüa litsentsid lahku.

2. Ülevaade harrastusspordi hetkeseisust

Peatükis kirjeldatakse tuginedes küsitluse ja ratsanet.ee andmetele harrastusspordi hetkeseisu võrdluses 2012. a seisuga, sh osalus võistlustel, treeningute sagedus, harrastatavad võistlusalad, osalus koolitustel, infovajadus, eelistatavad infokanalid jms.

Peatüki lõpus on toodud võrdlevad tabelid harrastusspordi põhinäitajatega.

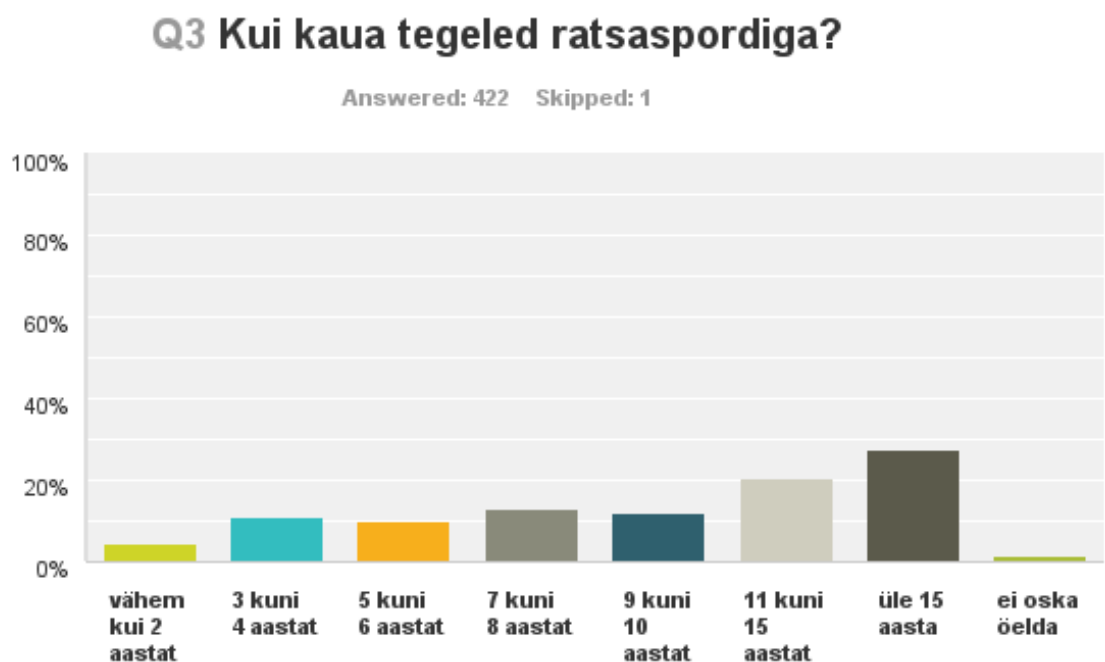
2.1. Kui kaua tegeletakse ratsaspordiga?

Võrreldes 2012. aastaga on veelgi kasvanud osakaal harrastussportlastest (kokku 150), kes tegeleb ratsaspordiga kauem kui 10 aastat (2015. a – 58%). Kolmandik harrastussportlastest tegeleb ratsutamisega kauem kui 15 aastat. Kuni 4 aastat tegeleb ratsaspordiga 15% harrastussportlastest.

Võistlustel osalemine sõltub nõ ratsutamise staažist vähe, kuid mitteosalejate seas on siiski pisut rohkem neid, kes tegelesid ratsutamisega kaks aastat ja vähem.

Küsimusele *Kui kaua tegeled ratsaspordiga?* vastanud inimestest (kokku 422) 27% tegeleb ratsaspordiga üle 15 aasta; 20% - 11 kuni 15 aastat; 35% - 5 kuni 10 aastat ning 16% vähem kui 5 aastat (vt joonis 8).

Joonis 8. Vastus küsimusele *Kui kaua tegeled ratsaspordiga?*



2.2. Harrastatavad võistlusalad

Viiendik kõikidest võistlustel osalejatest 2015. a võistlesid rohkem kui ühel alal.

Takistussõiduga tegeleb 74% harrastajatest, 35%-l on vähemalt üks võistlustulemus koolisõidus, kolmandal kohal on kestvusratsutamine (11%) ja neljandal kohal -

kolmevõistlus (6%). Võrreldes 2012. aastaga kasvas mitmekordselt kestvusratsutamise populaarsus harrastajate seas.

Ratsaneti andmetel osales 2015. a 22% sportlastest ja 21% harrastajatest võistlustel rohkem kui ühel alal. Küsitluse andmetel tegeleb umbes 60% võistlevatest harrastajatest rohkem kui ühe ratsaspordialaga, nendest 37% osales ka võistlustel rohkem kui ühel spordialal. Erinevus rasaneti andmetega tuleneb sellest, et küsitluses olid üleesindatud kolmevõistlusega tegelejad ja küsitluses läksid arvesse ka kalenderplaani välised võistlused.

Harrastajate võistlusalade eelistused pole võrreldes 2012. aastaga oluliselt muutunud.

Harrastajate seas on endiselt populaarsem ratsaspordiala takistussõit. Ratsaneti andmetel on kõikidest võistlevatest harrastajatest (kokku 244 inimest 2015. aastal) 72%-l tulemusi, st tehtud vähemalt üks start, takistussõidus; 35%-l tulemusi koolisõidus, 6%-l kolmevõistluses ja 11%-l kestvusratsutamises. Küsitlusele vastanute seas olid üldvalimi suhtes alaesindatud kestvusratsutamisega tegelevad harrastajad ja proportsionaalselt oli rohkem neid, kes võistlesid 2015. a kolme- ja kahevõistluses. Koolisõidus ja takistussõidus oli valim (ratsaneti andmetega võrdluses) aga esinduslik.

Nii küsitlus kui ka ratsaneti andmed näitavad, et **võrreldes eelmise perioodiga kasvas kestvusratsutamise populaarsus**, kuid seda harrastatakse endiselt põhispondiala (mis on reeglina kas takistussõit või koolisõit) kõrvalt. Ainult 3 inimest nimetasid küsitluses kestvusratsutamist oma põhispondialaks.

Nendest respondentidest, kes 2015. a ei osalenud võistlustel, enamus ratsutab oma lõbuks. Ainult väike osa (6%) tegeleb hobustega, kuid ei ratsuta.

2.3. Kus treenivad harrastussportlased?

Harjumaa ja Tartumaa on maakonnad, kus treenib 65% harrastussportlastest. Harjumaa ja Tartumaa vahe on umbes kahekordne. Võrreldes 2012. aastaga on kasvanud teiste maakondade osatähtsus.

Küsimusele *Millises maakonnas asub tall, kus Sa kõige tihedamini teed trenni (tegeled hobustega)?* vastanutest võistlevatest harrastussportlastest treenis 43% Harjumaa tallides, 22% Tartumaa tallides. Nendele järgnevad Pärnu, Lääne-Viru, Rapla ja Lääne maakonnad. Harrastajatest, kes ei osalenud 2015. a võistlustel (145 in), 50% tegeleb hobustega Harjumaal, 17% Tartumaal ja ülejäänud Pärnu, Rapla, Viljandi, Lääne jne maakondades.

Kokkuvõttes, võrreldes 2012. aastaga vähenes pisut nende küsitlusele vastanute osakaal, kes treenivad Harjumaal (2012. a – üle poole), Tartumaa osatähtsus on aga jäänud samaks.

2.4. Harrastussportlaste võimalused tegelda ratsaspordiga

Ca 70%-l võistlevatest harrastussportlastest on oma hobune (hobused) ja/või oma tall ja hobused. Umbes viiendik teeb trenni ratsakooli hobustel. Kasvanud on nende harrastajate osakaal, kes ratsastab teistele kuuluvaid hobuseid ilma tasu saamata või tasu eest.

Küsimusele *Milline järgnevatest kirjeldustest vastab kõige paremini Sinu võimalustele tegelda ratsaspordiga (hobustega)?* vastas 146 võistlevat harrastajat. Võrreldes 2012. aastaga pole suuri muutusi toimunud. Üle poole võistlevatest harrastajatest omab hobust/hobuseid,

15%l (2012. a – 24%l) on oma tallikompleks ja hobused, ca 21% (2012. a – 25%) teeb trenni ratsakooli hobustega. Pisut kasvanud on nende harrastajate osakaal, kes ratsastab teistele kuuluvaid hobuseid ilma tasu saamata (2012. a – 14,5%; 2015. a – 19%). Tasu eest ratsastatakse hobuseid 10% juhtumil ja 16% vastanutest annab trenni teistele ratsutajatele (2012. a vastavalt 8% ja 12%). Hobuseid renditakse endiselt vähe (8%).

2015. a sportlase litsentsi omanike grupi analüüs annab sarnase tulemuse: enamusel on oma(d) hobune(sed), kuid sportlased ratsastavad ka enam teistele kuuluvaid hobuseid seda nii tasu saamata kui ka tasu eest (vastavalt 24% ja 18%). Mittevõistlevad harrastajad teevad aga enamasti trenni ratsakooli hobustega (40%), omavad vähem hobuseid (27%), samas on nende seas võrreldes võistlevate harrastajatega rohkem tallide omanikke (21%).

2.5. Osalus võistlustel ja treeningutel

ERL kalenderplaani võistlustel osaletakse oluliselt rohkem kui kolm aastat tagasi ja oluliselt on vähenenud kalenderplaani väliste võistluste osatähtsus. Võistlevate harrastussportlaste seas treenib 40% vähemalt 6 korda nädalas, kolmandik teeb trenni 4-5 korda nädalas ja kolmandik – 1-3 korda.

Treeningute sagedus on määrav võistlustel raskustasemete osas.

Treeneri abi kasutamine pole võrreldes 2012. aastaga muutunud – 35% harrastajatest kasutab treeneri abi harvemini kui kord nädalas.

Treeneri abi kasutamise sagedus ei mõjuta TS-is raskustaset, millel võisteldakse, kuid on määrava tähtsusega, et võistelda L-klassis koolisõidus. L-tasemel võistlevad enamasti need, kes treenivad treeneriga 4 ja enam kordi nädalas.

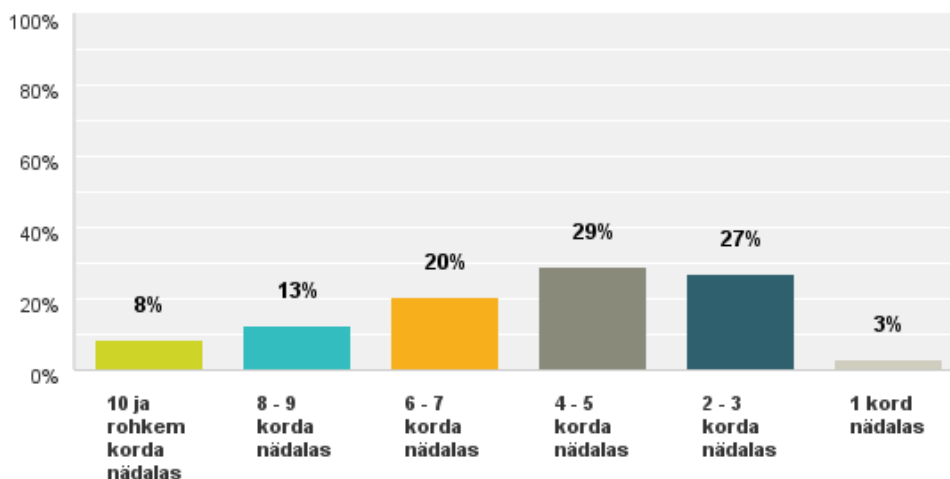
2012. a küsimusele: *Mitu võistlust, kus oled viimase aasta jooksul osalenud, on ERLi kalendriplaani võistlused?* vastas kokku 162 inimest. 21% vastanutest osales 2012. a ainult ERL kalenderplaani võistlustel; 29% vastas, et pooled või üle poole võistlustest kuulusid ERL kalenderplaani. 18% tunnistas, et mitte ühtegi võistlust ei kuulunud ERL kalenderplaani. **2015. a on olukord oluliselt muutunud.** Samale küsimusele vastas 249 inimest. Nendest 42% vastas, et kõik võistlused kuulusid ERL kalenderplaani; 36% vastas, et pooled või üle poole; ning 5% vastas, et mitte ühtegi võistlust, kus osaleti ei kuulunud ERL kalenderplaani.

Küsimusele: *Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni hobustega? (1 kord tähendab 1 trenn 1 hobusega; kui teed trenni ühel päeval mitme hobusega lähevad kõik need korrad eraldi arvesse) (vali palun üks vastus)* vastas kokku 408 inimest, sh 146 võistlevat harrastajat; 146 mittevõistlevat harrastajat ja 116 sportlast.

Joonis 9. Võistlevate harrastussportlaste vastused küsimusele Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni hobustega?

Q16 Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni? (võistlevad harrastajad)

Answered: 146 Skipped: 4



Võrreldes 2012. aastaga on **oluliselt kasvanud nende võistlevate harrastussportlaste osakaal, kes treenivad 6 ja rohkem korda nädalas** (2012. a – 25%; 2015. a – 41%), sh rohkem kui 8 trenni nädalas teeb 21% võistlevatest harrastajatest. 2-3 korda nädalas ratsutab 27% võistlevatest harrastajatest ja 29% - 4-5 korda nädalas (vt joonis 9). **Need harrastajad, kes teevad 8 ja enam trenni nädalas võistlevad enamasti 90 ja kõrgematel tasemetel TS-s ning A ja L-kergemates skeemides KS-s ning nende seas on kolmevõistluses võistlevaid sportlasi.** Kolm ja vähem kordi nädalas treenivad harrastussportlased võistlevad ainult A-skeemides (94% nendest, kes koolisõidus võistlevad) ja TS-s üle poole – kuni 90 cm. Samas on nende seas ka neid, kes võistlevad 90 ja kõrgematel tasemetel, kuid neid on oluliselt vähem võrreldes esimese grupiga.

Sportlaste seas treenib 6 ja rohkem korda nädalas 56% vastanutest, nende seas on 32% neid, kes treenivad 8 ja enam kordi nädalas. 2-3 korda nädalas teeb trenni 16% sportlastest. Nende seas, kes ei osalenud 2015. a võistlustel, ainult 18% treenis 6 ja rohkem korda nädalas, üle poole ratsutas kolm korda ja vähem nädalas.

Need, kes teevad trenni tihedamini osalevad ka rohkem võistlustel. Samuti võib teha järelduse, et treeningute sagedus on üldiselt määrav võistlustel raskustasemetes osas.

Küsimusele: *Kui tihti Sa keskmiselt teed trenni atesteeritud treeneri, sh ka välismaal atesteeritud treeneri, juhendamisel?* vastas kokku 409 inimest, sh 146 võistlevat harrastajat; 146 mittevõistlevat harrastajat ja 115 sportlast.

2012. aastal treenis võistlevatest harrastussportlastest 30% treeneri juhendamisel 2-3 korda nädalas; 54% - kord nädalas või harvemini ning 11% - 4 korda ja rohkem nädalas. 2015. aastal treenis 37% harrastajatest treeneri juhendamisel 2-3 korda nädalas ja 9% neli ja rohkem kordi nädalas. Kord nädalas treenis 14% ja harvemini treenis 35% harrastajatest. Võrreldes 2012. aastaga kasutavad harrastajad seega treeneri abi keskmiselt sama palju, olukord pole oluliselt muutunud.

Mittevõistlevatest harrastajatest treenis treeneri juhendamisel 2-3 korda nädalas iga viies; 17% kasutas treeneri abi kord nädalas ja ligi 60% harvemini kui kord kuus.

Sportlased treenivad treeneri juhendamisel aga oluliselt tihedamini – 50% vastanutest kasutab treeneri abi kaks korda nädalas ja tihedamini; kord nädalas treenib treeneri juhendamisel – 7% ja harvemini – 37% sportlastest.

Treeneri abi kasutamise sagedus ei mõjuta TS-is raskustaset, millel võisteldakse. Kõrgematel tasemetel (küsituselaste mõistes 115cm ja kõrgem) on nii neid, kes treenivad treeneri juhendamisel 4 korda ja tihedamini nädalas, kui ka neid, kes võtavad aastas üksikuid trenne. Koolisõidus on aga treeneri abi määrav just ülespoole liikumisel, L-tasemel võistlevad enamasti need, kes treenivad treeneriga 4 ja enam kordi nädalas.

2.6. Osalus koolitustel

Küsimusele ***Kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi ja hobustega seotud koolitustel?*** vastas 137 harrastussportlast ja 103 inimest, kes võistlesid 2015. a sportlase litsentsiga ning 119 inimest, kes ei osalenud 2015. a võistlustel. 60% vastanutest soovib osaleda koolitustel mitu korda aastas ja ca 30% - 1 kord aastas. Võistlustel osalus ei mõjuta (suurenda ega vähenda) soovi osaleda koolitustel.

Küsimusele ***Kui palju oled valmis maksma maksimaalselt Sulle huvi pakkuva ühepäevase koolituse eest?*** vastas kokku 338 inimest. Pooled on nõus maksma kuni 30EUR ja veerand – kuni 50 EUR. 15% jaoks on piiriks 10EUR (54 inimest) ja umbes 5% on valmis maksma 100EUR ja rohkem (20 inimest).

Palusime nimetada ka põhilised valdkonnad, mis pakuvad huvi. Olulisteks märksõnadeks kujunesid: istak, hobuse tervis, hobuse heaolu, veterinaaria, ohutus, psühholoogia, noorhobused, treeningplaan, hobuste pidamine (rautus, söötmine, sadulate passimine jms), hobuse käekõrval treenimine ja alternatiivsed treeningmeetodid, ratsastus, välismaa treenerid, esmaabi, erinevate võistlusalaade kliinikud jms.

2.7. Infovahetus

Küsimusele ***Milliste kanalite kaudu eelistad saada harrastussportlastele mõeldud ametlikku infot (nt võistlustest, muudatustest määrustikes jne)?*** vastas kokku 326 inimest, nendest 128 - harrastussportlased. Kõige tähtsaimaks peeti info avaldamist ERLi veebil (54% kõikidest vastanutest ja 62% harrastajatest). Teisel kohal – info ilmumine vastavates Facebook gruppides (47% kõikidest vastanutest ja 45% harrastajatest). Sooviti ka, et info saadetakse e-mailile (44% kõikidest vastanutest ja 51% harrastussportlastest). Teised kanalid (ajakiri, teised veebilehed) polnud vastajate arvates tähtsad.

Harrastussporti puudutavate küsimuste arutelu võiks toimuda vastanute arvates eelkõige Facebook gruppides, harrastajatele mõeldud üritustel ja mailing listi kaudu, samuti ka ERL veebil.

2.8. Takistussõidu harrastussportlase profiil

Tabel 2. Osalus ERL takistussõidu võistlustel 2015. aastal. Allikas: ratsanet.ee. Sinises kastis - saavutusspordi ja eliitspordi gruppidesse kuuluvad sportlased.

	Takistussõidus võistlevad harrastajad (n=179) ¹		Takistussõidus võistlevad sportlased (n=553)	
Keskmine startide arv (max/SD) ühe sportlase kohta ²	10,7	(53/10,8)	18,3	(214/27,3)
Keskmine võistluste arv (max/SD) ühe sportlase kohta	5,9	(25/5)	7,2	(27/5,9)
Keskmine hobuste arv (max/SD) ühe sportlase kohta	1,6	(7/1)	2,3	(24/2,2)
Sportlaste arv/ % startide arvu järgi				
	N	%	N	%
kuni 5 starti	75	42%	207	37%
6 kuni 10	42	23%	83	15%
11 kuni 20	33	18%	108	20%
21 kuni 30	17	9%	59	11%
31 ja enam	12	7%	96	17%
Startide arv/ % raskustasemetete järgi				
Startide arv kuni 80 cm	347	18%	1474	15%
Startide arv 85-90 cm	386	20%	1296	13%
Startide arv 95-100 cm	779	41%	1574	16%
Startide arv 105-110 cm	333	17%	1942	19%
Startide arv 115-120 cm	71	4%	1725	17%
Startide arv 125-130 cm	2	0	1309	13%
Startide arv 135-140 cm ja kõrgemad	0	0	784	8%
Sportlaste arv ja osakaal, kelle jaoks on see maksimum võistlustase				
Kuni 80 cm	30		123 /	
		17%	14 ³	22/ 12%
85-90 cm	64	36%	200 / 28	36/ 24%
95-100 cm	77	43%	145 / 35	26/ 30%
105-110 cm	2	1%	7 / 6	1/ 5%
115-120 cm	5	3%	22 / 8	4/ 7%
125-130 cm	1	1	24 / 15	4/ 13%
135-140 cm ja kõrgemad	0	0	32 / 12	6/ 10%

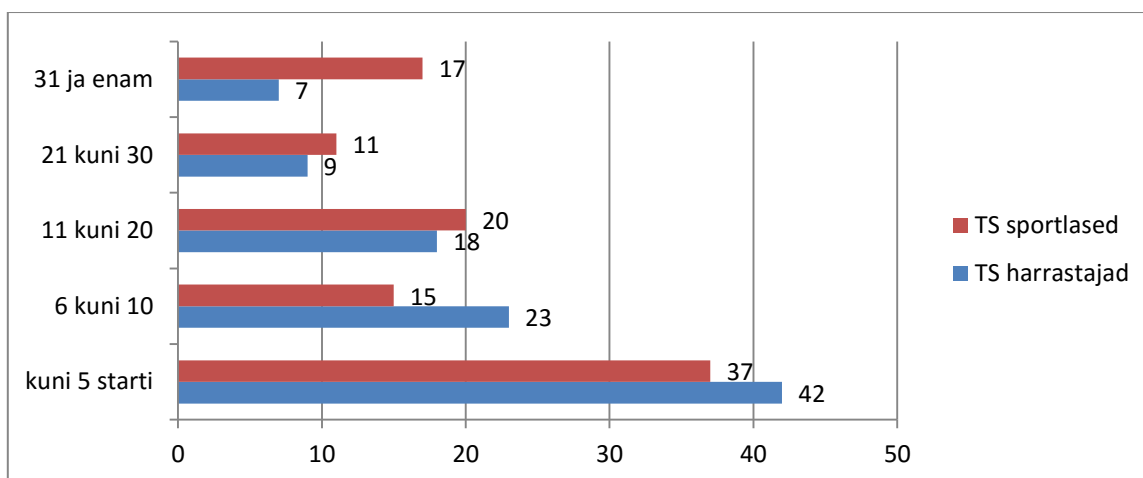
Põhiliste statistiliste näitajate (keskmine startide, võistluste ja hobuste arv) löikes on kõige suurem erinevus keskmises startide arvus – harrastajate keskmine erineb 1,7 korda sportlaste keskmisest. 21 ja enam starti aastas teeb ainult 16% harrastajatest, sportlaste seas aga 28% (vt joonis 9). Samas kui vaadata nende sportlaste osakaalu, kes stardivad 5 ja vähem kordi, siis see on mõlemas grupis praktiliselt võrdne. Nii harrastussportlaste kui ka sportlaste jaoks on võimetekohasteks (maksimum võistlustase) osutunud 2015. a kuni 100 cm parkuurid (vt joonis 10).

¹ Isikute arv, kellel vähemalt 1 start TSis ja sellel hetkel oli nendel ka harrastajate litsents.

² Siin ja edasi: keskmine startide, võistluste ja hobuste arv nende isikute kohta, kellel oli 2015. a vähemalt 1 võistlustulemus ratsanet.ee andmebaasis. Arvesse ei lähe mittevõistlevad harrastajad ja sportlased.

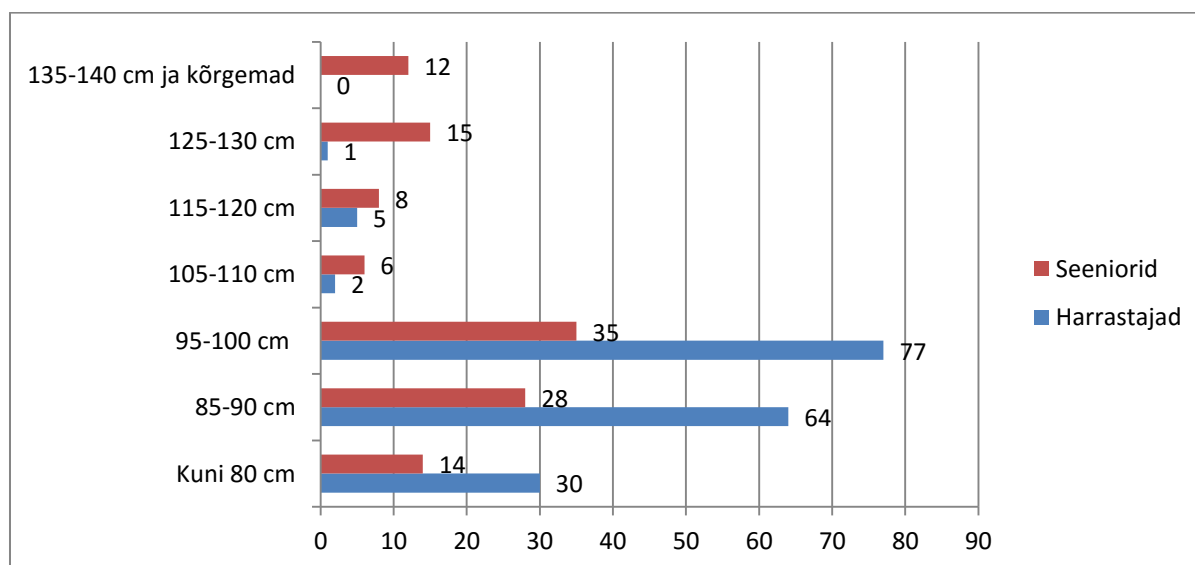
³ Sh seeniorid

Joonis 9. Takistussõidu harrastajate ja sportlaste osakaal (%) 2015. a startide arvu järgi.
Allikas: ratsanet.ee.



Sportlaste grupis paistavad silma saavutussporti/eliitsporti kuuluvad sportlased (umbes veerand kõikidest sportlastest TS-s), kes võistlevad kõrgematel tasemetel (on tulemusi alates 125cm). Sinna gruppi kuuluvad sportlased (106 inimest) tegid 2015. a keskmiselt 50,8 starti ühe inimese kohta, 4,2 hobusega ja osalesid igaüks keskmiselt 14 võistlusel. Need, kellel on võistlustulemusi 140cm ja kõrgemalt tegid keskmiselt 94 starti; 17 võistlusel; 7,3 hobusega (kokku selliseid sportlasi on 29). Kui sportlaste grupist võtta saavutussporti/eliitsporti kategooriasse kuluvad sportlased (kellel on tulemusi alates 125cm-st) välja, siis kaovad ka erinevused sportlaste ja harrastajate vahel (ülejäänud sportlase litsentsiga isikud tegid 10,8 starti; 5,6 võistlusel; 1,8 hobusega).

Joonis 10. Takistussõidu harrastajate ja seeniorite arv nende maksimum võistlustasemete järgi 2015.a. Allikas: ratsanet.ee



Kokkuvõttes võib öelda, et harrastajate põhivõistlustasemeteks on kuni 100 cm (k.a.) parkuurid. Sellel tasemel on tehtud enamus startidest. Tasemetel 105-120 cm sai 2015. a

tehtud 21% kõikidest startidest, sh 4% (73 starti) nn üleminekutasemetel 115-120cm. Kuid sellistel tasemetel on võistelnud siiski üksikud harrastajad.

Küsitluse andmetel on näha, et oluliselt on kasvanud takistussõidu harrastajate (need, kes valisid TSi oma põhivõistlusala) soov osaleda ratsaspordivõistlustel. Küsimusele **kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi võistlustel?** vastas 90 TSi harrastajat, nendest 70% osaleks aastast rohkem kui 10l võistlusel. 2012. a oli selliseid alla 50%.

Võrreldes 2012. aastaga jäid põhilised faktorid, mis mõjutavad TSi harrastajate positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel samadeks. Küsimus: **millisel määral mõjutavad järgnevalt toodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel?** Esikohal on endiselt paari võimetele vastav võistlustase, mis pakub ka väljakutset. Teisel kohal on võistluse kvaliteetne korraldus, sh hooldatud pinnas, kohviku, ratsavarustuse poe jm olemasolu. Tähtis on, et võistlus toimuks nädalavahetusel ja kodutallist vähem kui 50 km eemal või kodutallis. Oluliseks peetakse harrastajatele mõeldud eraldi arvestust ja/või harrastajate karikasarja etappi. Endiselt kõige vähem mõjutavad otsust võimalus võistelda ilma nõuetekohase võistlusvormita ja ratsakooli hobustel. Harrastajate otsust mõjutavad võrdlemisi vähe ka auhinnafondi ning ka stardimaksude suurus.

Sportlaste jaoks (küsimusele vastas 75 inimest) on oluliste kriteeriumide pingerida sama: kvaliteetne korraldus, sobilik võistluse tase, lähedus kodutalli, võistlus toimub nädalavahetusel. Võrreldes harrastajatega on sportlaste jaoks mõjuva tähendusega see, et võistlusel saaks harjutada tähtsamaks võistluseks, et tegemist on EMVga ja/või rahvusvahelise võistlusega. Võrreldes harrastajatega mõjutab suurem auhinnafond rohkem sportlaste positiivset otsust osaleda võistlusel. Arusaadaval põhjusel pole sportlaste jaoks eriti tähtis see, et võistlusel on harrastajatele mõeldud klass või toimub harrastajate karika etapp, samuti ka võimalus osaleda ratsakooli hobustel ja ilma nõuetekohase vormita. Nii sportlased kui ka harrastajad osaleks ka kahe(mitme)päevastel võistlustel.

Seoses võistluste korraldusega tõid takistussõidu harrastajad ja sportlased välja veel täiendavalt järgmisi aspekte:

- Head soojenduse võimalused ja pinnase kvaliteet;
- Mõistlik hobuste mahalaadimise korraldus ja boksimajandus;
- Võistlusklassi algusaeg, mis oleks võistlejale mugav;
- Korraldajate suhtumine võistlejatesse ja ametnike pädevus;

Sooviti, et võistlustel oleksid eraldi klassid noortele hobustele (võimalus ohutult teha soojendus ja rahulikult võistelda).

2.9. Koolisõidu harrastussportlase profiil

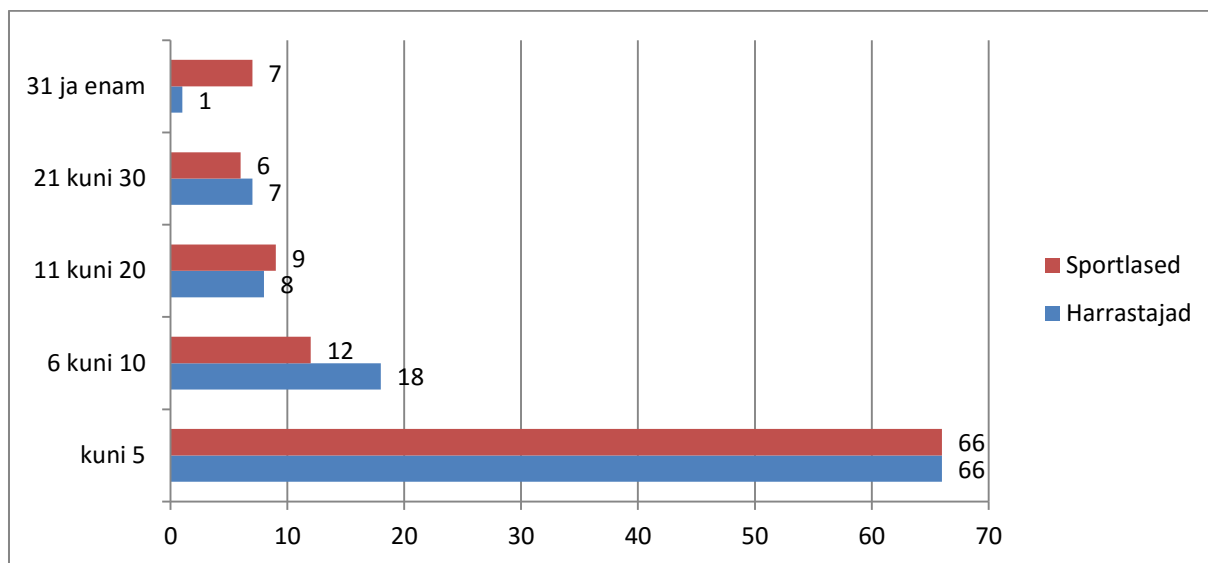
Tabel 3. Osalus ERL koolisõidu võistlustel 2015. aastal. Allikas: ratsanet.ee. Sinises kastis - saavutusspordi ja eliitspordi gruppidesse kuuluvad sportlased.

	Koolisõidus võistlejad harrastajad (n=87)		Koolisõidus võistlejad sportlased (n=194)	
Keskmine startide arv (max/SD)	6,2 (40/7,4)		8 (53/11,1)	
Keskmine võistluste arv (max/SD)	3,3 (16/3,1)		3,7 (16/3,8)	
Keskmine hobuste arv (max/SD)	1,3 (5/0,7)		1,7 (8/1,1)	
Sportlaste arv startide arvu järgi				
	N	%	N	%
kuni 5	57	66%	128	66%
6 kuni 10	16	18%	23	12%
11 kuni 20	7	8%	18	9%
21 kuni 30	6	7%	12	6%
31 ja enam	1	1%	13	7%
Startide arv raskustasemetel järgi				
NH4, 5, 6	11/10	4%	15+64+28	7%
ABC/ST	23/6	5%	43+16	4%
A	262	49%	419	28%
L-kerge	209	39%	440	30%
L-raske	15	3%	139	9%
M	1	0%	145	10%
R (PSG, I1)			62+46	7%
R (I2, GP)			3+54	4%
Sportlaste arv ja osakaal, kelle jaoks on see maksimum võistlustase				
ABC/ST	5+1	7%	12 / 0 ⁴	6% / 0
A	36	43%	94 / 12	49% / 26%
L-kerge	34	41%	46 / 10	24% / 22%
L-raske	6	7%	12 / 9	6% / 20%
M	1	1%	14 / 5	7% / 11%
R (PSG, I1)			7 / 4	4% / 9%
R (IA, IB, I2, GP)			6 / 6	3% / 13%

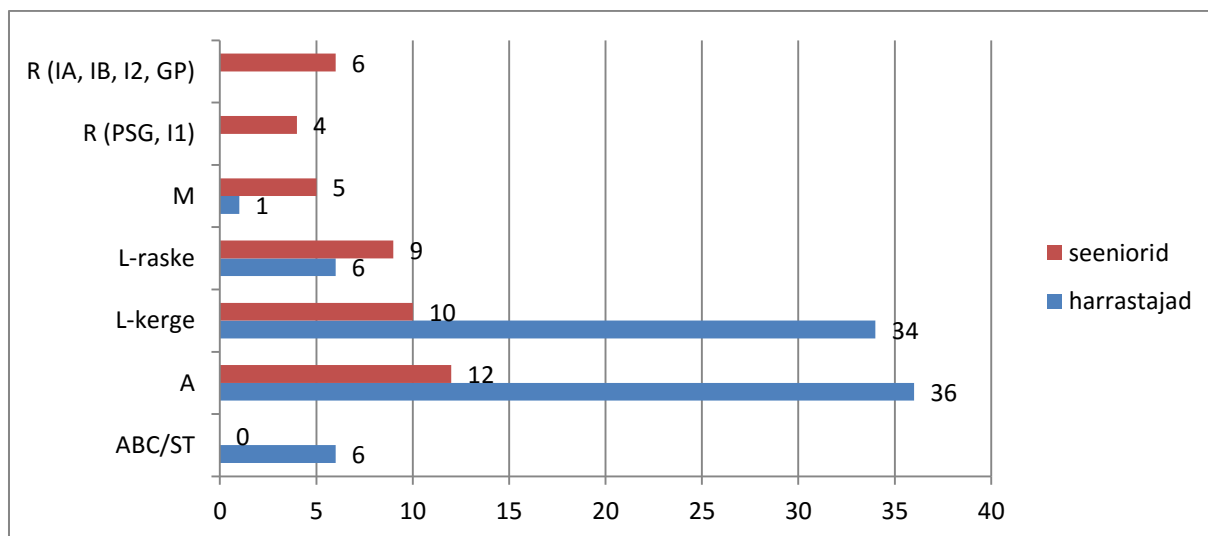
Põhiliste statistiliste näitajate (keskmine startide, võistluste ja hobuste arv) lõikes on kõige suurem erinevus keskmises startide arvus: harrastajad tegid keskmiselt 6,3 starti, sportlased – 8 starti. 50% harrastajate tehtud startidest olid A-klassis, 39% - L-kerge klassis (vt tabel 3 ja joonis 11). Sportlaste startidest kuulus A-klassi ja vastavalt ka L-kergesse klassi ca kolmandik startidest. Harrastajatest võistleb enamus kuni L-kerge tasemel, üksikud (8 inimest) on startinud L-raskemates ja M-klassis (1 inimene). Ka sportlaste grupis on põhivõistlustasemeteks A-klass ja L-kerge klass (vt joonis 12 – seeniorite ja harrastajate võrdlus).

⁴ Sh seeniorid

Joonis 11. Koolisõidu harrastajate ja sportlaste osakaal (%) 2015. a startide arvu järgi.
Allikas: ratsanet.ee.



Joonis 12. Koolisõidu harrastajate ja seeniorite arv nende maksimum võistlustasemetel järgi 2015. a. Allikas: ratsanet.ee



Küsimusele **Kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi võistlustel?** vastas 37 TSi harrastajat, nendest enamus osaleks aastas rohkem kui 71 võistlusel (80%). 2012. a oli selliseid ca 60%.

Võrreldes 2012. aastaga jäid samadeks põhilised faktorid, mis mõjutavad KSi harrastajate positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel. Küsimus: *millisel määral mõjutavad järgnevalt roodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel (küsimusele vastas 37 harrastajat)?* Esikohal on endiselt paari võimetele vastav võistlustase. Teisel kohal on see, et võistlus toimub kodutallis ja/või 50 km kodutallist eemal. Järgmisena mainiti võistluse kvaliteetset korraldust. Tähtis on, et võistlus toimuks nädalavahetusel ja võistlusel oleks eraldi arvestus harrastajatele. Endiselt kõige vähem mõjutavad otsust võimalus võistelda ilma nõuetekohase võistlusvormita, see, et tegemist on ratsakoolide võistlusega. Otsust

osaleda ei mõjuta ka see, kas võistlus toimub sees või väljas. Harrastajate otsust mõjutavad võrdlemisi vähe ka auhinnafondi ning ka stardimaksude suurused.

Seoses võistluste korraldusega töid koolisõidu harrastajad ja sportlased välja veel täiendavalt järgmisi aspekte:

- Kohtunike poolt õiglane hindamine, kohtunike pädevus, erinevad kohtunikud võistlustel;
- Oluline on võimalus rentida hobusele boks;
- Hea pinnas ka soojendusplatsil ja sõbralik suhtumine;
- Vähemalt stardimaksu vääriline autasu;
- Oluliseks peeti võimalust, et treener saaks võistlusele kaasa tulla.

2.10. Kolmevõistluse harrastussportlase profiil

Tabel 4. Osalus ERL kolmevõistlusel 2015. aastal. Allikas: ratsanet.ee.

Sinises kastis - saavutusspordi ja eliitspordi gruppidesse kuuluvad sportlased.

	Kolmevõistluses võistlevad harrastajad (n=15)		Kolmevõistluses võistlevad sportlased (n=52)	
Keskmine startide arv (max/SD)	3,6 (7/2,2)		4,4 (23/4,4)	
Keskmine võistluste arv (max/SD)	3,5 (7/2,1)		3,4 (10/2,6)	
Keskmine hobuste arv (max/SD)	1,1 (2/0,3)		1,5 (4/0,7)	
Sportlaste arv startide arvu järgi				
	N	%	N	%
kuni 2	7	47%	25	48%
3 kuni 5	4	27%	12	23%
6 kuni 8	4	27%	6	12%
9 kuni 11	0		7	13%
12 ja enam	0		2	4%
Startide arv raskustasemete järgi				
Algtase 70	27	50%	70	30%
Kerge 80	10	19%	16	7%
Kerge 90	16	30%	56	24%
Keskmine 100	1	2%	43	19%
Keskmine 105			13	6%
CCI1, CIC1, CNC1			2/10/16	12%
CIC2			5	2%

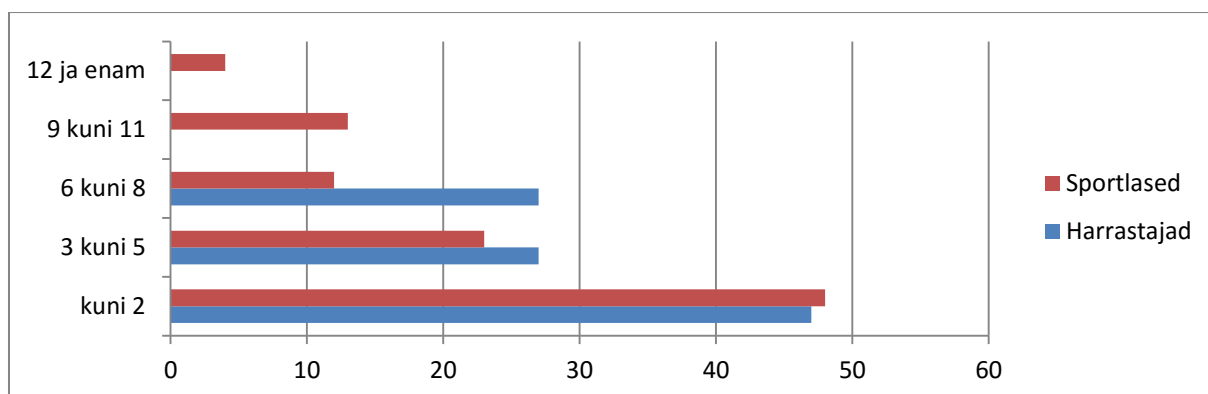
Kolmevõistluses on harrastajate ja sportlaste vahel suurim erinevus keskmises hobuste arvus, vastavalt 1,1 ja 1,5. Harrastajatel on enamasti üks võistlushobune. Ka startide arvu analüüsist on näha, et enamus harrastajatest teevad aastas ainult kuni 2 starti kolmevõistluses (kahevõistlus pole siin arvesse võetud) (vt tabel 4). Sportlaste seas on aga 17% neid, kes teevad aastas 9 ja enam starti kolmevõistluses. Harrastajate eripäraks kolmevõistluses on ka see, et pooled harrastajate startidest toimusid algtasemel, sportlaste seas on selliseid starte kolmandik (vt joonis 14).

Küsimusele **Kui tihti sooviksid osaleda ratsaspordi võistlustel?** vastas 14 harrastajat ja sportlast, kes valisid kolmevõistlust oma põhialaks, nendest enamus osaleks aastas rohkem kui 13 võistlusel (12 inimest).

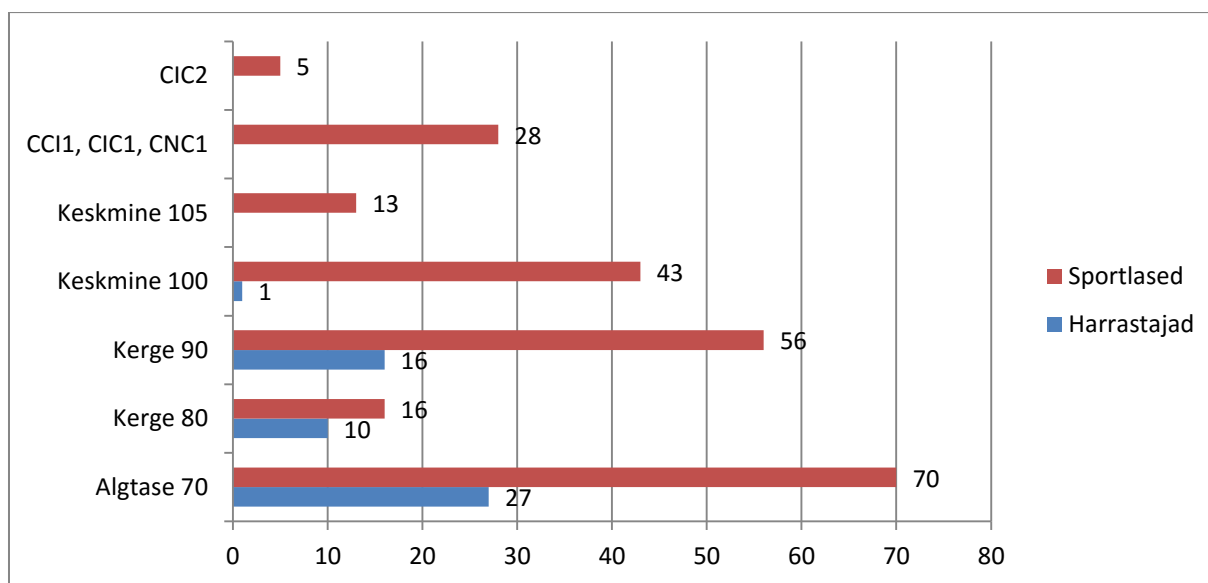
Küsimus: **millisel määral mõjutavad järgnevalt toodud korralduslikud aspektid Sinu positiivset otsust osaleda ühel või teisel võistlusel?** (küsimusele vastas 14 kolmevõistluse harrastajat ja sportlast). Esikohal on paari võimetele vastav ja väljakutset pakkuv võistlustase. Teisel kohal on võistluse kvaliteetne korraldus, millele järgneb võistluse asukoht - võistlus toimub kodutallis ja/või kuni 50 km kodutallist eemal. Oluliseks peeti võimalust teha rohkem kui 1start ja jagada hobuse transpordikulud tallikaaslasega. Tähtsustati ka seda, kas tegemist on meistrivõistluse ja/või karika etapiga. Endiselt kõige vähem mõjutavad otsust võimalus võistelda ilma nõuetekohase võistlusvormita ning see, kas tegemist on ratsakoolide võistlusega. Otsust osaleda mõjutavad võrdlemisi vähe ka auhinnafondi ning ka stardimaksude suurus.

Seoses võistluste korraldusega töid koolisõidu harrastajad ja sportlased veel korraliku soojendusplatsi olemasolu.

Joonis 13. Kolmevõistluse harrastajate ja sportlaste osakaal (%) 2015. a startide arvu järgi. Allikas: ratsanet.ee.



Joonis 14. Kolmevõistluses harrastajate ja sportlaste startide arv raskustasemeti järgi. Allikas: ratsanet.ee



2.11. Kestvusratsutamise harrastussportlase profiil

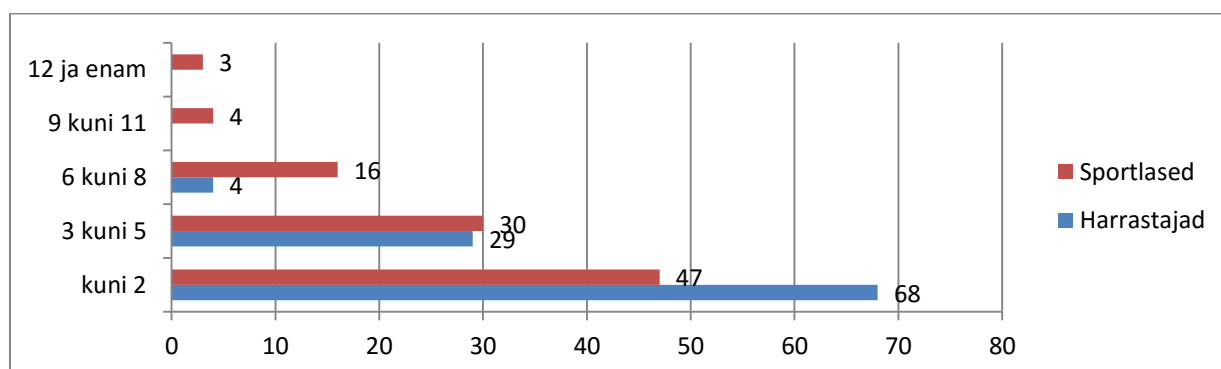
Tabel 5. Osalus ERL kestvusratsutamise võistlustel 2015. aastal. Allikas: ratsanet.ee (Eesti Ratsaspordi Liit). *Sinises kastis - saavutusspordi ja eliitspordi gruppidesse kuuluvad sportlased.*

	Kestvusratsutamises võistlejad harrastajad (n=28)		Kestvusratsutamises võistlejad sportlased (n=100)	
Keskmine startide arv (max/SD)	2,1 (8/1,6)		3,7 (15/2,8)	
Keskmine võistluste arv (max/SD)	2,1 (8/1,6)		3,5 (15/2,7)	
Keskmine hobuste arv (max/SD)	1,1 (3/0,4)		1,5 (5/0,9)	
Sportlaste arv startide arvu järgi				
	N	%	N	%
kuni 2	19	68%	47	47%
3 kuni 5	8	29%	30	30%
6 kuni 8	1	3%	16	16%
9 kuni 11	0		4	4%
12 ja enam	0		3	3%
Startide arv raskustasemetel järgi				
30	23	38%	59	16%
35	16	27%	29	8%
45	1	2%	18	5%
50	10	17%	83	23%
55	7	12%	32	9%
65	1	2%	21	6%
80	2	3%	84	23%
100			1	0
120			35	10%
140			1	0
160			3	1%

Kestvusratsutamises on sportlaste ja harrastajate vahel suur erinevus nii keskmises võistluste, startide kui ka hobuste arvus. **Harrastajad teevad enamasti kestvusratsutamises kuni 2 starti ja võistlejad algtasemetel (30-35 km)**, vt tabel 5 ja joonis 14.

Küsimustikule vastas ainult 11 inimest, kes võistlesid 2015. a kestvusratsutamises. Kaks kolmandikku soovib osaleda aastas 7-l ja rohkematel võistlustel. Võistlustel tähtsustatakse enam võistluse taseme vastavust paari võimetele ning ka seda, et osalemiseks kulub üks päev. Oluline, et võistlus toimuks kodutallis või lähedal ja nädalavahetusel. Samuti on oluline ka kvaliteetne korraldus.

Joonis 15. Kolmevõistluse harrastajate ja sportlaste osakaal (%) 2015. a startide arvu järgi. Allikas: ratsanet.ee.



KOKKUVÕTE

Uuringu tulemused näitavad, et harrastajad kasutavad aktiivselt ratsaliidu teenuseid ja on ka ratsaliidu tegevustega enamasti rahul. Enamus harrastussportlastest on rahul oma kogemusega ratsaliidu korraldatavate meistrivõistluste ja võistlussarjadega ning ka e-teenustega (kalenderplaan, edetabelid, koolituskalender). Küsitlusele vastanute hinnangul teeb ratsaliit piisavalt palju e-teenuste valdkonnas, harrastusspordi arendamiseks, ratsaspordi propageerimiseks ja spordis osaluse suurendamiseks. Ebapiisav on aga ratsaliidu panus hobuste pidamise ja treenimise heade tavade juurutamisse. Täiendavaid tegevusi vajavad lastesport, saavutussport ja treeneritöö.

Nii harrastussportlased kui ka teised küsitlusele vastanud hindavad MV kvalifikatsiooni kehtestamist ja raskustasemetete tõstmist positiivselt. Eriti väärtustatakse aga harrastajate võimalust osaleda Horse Show'l. Ratsaliidu kava kehtestada täiendav klass (amatöörklass) takistussõidus sai samuti positiivse hinnangu.

Võrreldes 2012. aastaga on harrastajad muutunud spordis aktiivsemaks. Nad osalevad võistlustel rohkem, teevad rohkem trenni ja ka nende panus sporti on seega suurem. Võistluste juures hindavad harrastajad kõige rohkem korralduse kvaliteeti ja ka seda, et võistluse kavas on nende võimetele vastav ja väljakutseid pakkuv klass. ERL kalenderplaani võistlustel osaletakse oluliselt rohkem kui kolm aastat tagasi ja oluliselt on vähenenud kalenderplaani väliste võistluste osatähtsus. Ca 70%l võistlevatest harrastussportlastest on oma hobune (hobused) ja/või oma tall ja hobused. Umbes viiendik teeb trenni ratsakooli hobustel. Kasvanud on nende harrastajate osakaal, kes ratsastab teistele kuuluvaid hobuseid ilma tasu saamata või tasu eest.